

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

מטות-מסעי

אהבת ישראל - כ"טעימה" מהגאולה

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מאה וחמשה עשר שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לזכות

התגלותו של הרבי מלך המשיח

*

נתרם ע"י

הרוצה בעילום שמו

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

* * *

לזכות

הו"ח ר' ברוך אהרן בן דינה שיחי'

לרפואה שלימה וקרובה תיכף ומיד ממש

*

ה"י שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל: 753-6844 (718)

הוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתנו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

משיחות ש"פ מטות-מסעי, ב' מנחם-אב ה'תנש"א

שבטשעת הימים - דלכאורה, הזמן דג' השבועות ובפרט ט' הימים (חורבן וגלות) קשור עם מעמד ומצב של "חלישות" בקדושה, היפך בתכלית ד"חזק חזק ונתחזק?"

לכאורה יש לומר שהיא הנותנת: כיון שזמן זה קשור עם מעמד ומצב של "חלישות", מודגש יותר הצורך וההכרח בהחזוק ד"חזק חזק ונתחזק". אבל, יותר נראה לומר שהחזוק עצמו קשור עם תוכנו של הזמן (ולא שהחזוק הוא היפך תוכנו של הזמן, והזמן מדגיש הצורך דהפכו), וכמודגש בשמו של יום השבת (שהשם מורה על תוכן ומהות הדבר) שנקרא "שבת חזק", היינו, ש(התוכן ד)שבת זה (בג' השבועות, ובשנה זו גם בט' הימים) הוא החזוק ("חזק חזק ונתחזק" ד"מעשינו ועבודתינו" בקיום התומ"צ (תוכן ד' הספרים).

ב. ויובן בהקדם הביאור בהקשר והשייכות ד"חזק חזק ונתחזק" לתוכן הפרשה שבה מסיימים הספר - פרשת מטות-מסעי, שבזה נכלל (בפרטיות) ה"חזק" ד"מטות", ה"חזק" ד"מסעי", וה"חזק" שבחיבור ד"מטות-מסעי" יחד:

ענין החזוק (והתוקף), "חזק", ובפרט ג"פ חזק ("חזק חזק ונתחזק") - שייך (לכאורה) ל"מטות", כי, "מטה" מורה על

(7) כלומר: נוסף על פרשת מסעי שבסיום הספר ממש, גם פרשת מטות, שבכמה שנים (כבשנה זו) מחברים אותה בידו עם פרשת מסעי להיות פרשת אחת, כמודגש במנין הקרואים - ז' קרואים (ולא י"ד), ולא עוד אלא שהקרא הרביעי מחבר ב' הפרשיות בברכה לפני סיום הקריאה בפ' מטות ובברכה לאחר התחלת הקריאה בפ' מסעי (ראה לקו"ש ש"פ ע' 380. ושי"ג).

א. מהענינים המיוחדים דיום הש"ק זה - שבו מסיימים ספר במדבר, ספר רביעי שבתורה, שסיומו מהוה גם סיום כל התורה (ד' הספרים, שהרי ספר החמישי הוא "משנה תורה", שחזור וכולל ד' הספרים שלפניו), ולאח"ז מכריזים (בקול רם ובשמחה) "חזק חזק ונתחזק", שמורה על החזוק (תוקף) דבני" בכל עניני התורה, ועד שהחזוק גופא הוא ג"פ ("חזק חזק ונתחזק"), שיש בו העילוי והשלימות ד"בתלת זימני הוי" חזקה".⁵

וצריך להבין הקשר והשייכות דסיום ספר רביעי שבתורה לתוכנו של הזמן - שלעולם מסיימים ספר רביעי בשבתות שבג' השבועות דבין המצרים, ובכמה שנים (כבשנה זו) בשבת (הראשון)

(1) וכפשטות הכתוב דסיום הספר: "אלה המצוות והמשפטים אשר צוה ה' ביד משה אל בני ישראל בערבות מואב על ירדן ירחו", שאו נשלמו כל עניני מצוות התורה, גם אלה שנאמרו בתחלת ובמשך הארבעים שנה.

(2) מגילה לא, ב. וח"ג רסא, א. ועוד.

(3) ראה שו"ע או"ח סו"ס קלט ובנ"כ. הנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 474.

(4) ולהעיר, שמקור המנהג הוא מזה ש"כשסיים יהושע אמר לו הקב"ה חזק ואמץ, מכאן למסיים את התורה שאומרים לו חזק" (נסמן בלקו"ש שם), והחידוש הוא - שאף שבכתוב נאמר ענין החזוק ב"פ, "חזק ואמץ", מ"מ, נוסף בזה גם פעם שלישית ע"י "מנהג ישראל", שנוסף לכך ש"תורה היא", יש בו מעלה יתירה לגבי תושב"כ ותושבע"פ (ראה לקו"ת דרושי סוכות פ, ג. ובכ"מ).

(5) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"ג.

(6) ע"ד המבואר בנוגע לתוכן הפרשה, ש"פרשיות... מטות מסעי הם תמיד בשבתות שבין המצרים" (של"ה חלק תושב"כ ריש פרשתנו (שסו), א ואילך). וראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 378 ואילך. ועוד.

ובחזק ותוקף של שבמספר שלש (במעמד ומצב של ניגוד) ישנם ב' אופנים: (א) מצד העליון, היינו, חזק ותוקף המשכת אור הקדושה (המשכה מלמעלה למטה) בכל מקום, גם במקום שיש ניגוד, מצד גודל מעלת האור שהוא בלי גבול, (ב) מצד התחתון, שהעבודה העלאת התחתון (העלאה מלמטה למעלה) היא באופן של חזק ותוקף, לבטל המנגד, ויתירה מזה, להפכו לקדושה.

וב' אופנים אלו מרומזים בה, "חזק" דפרשת מטות-מסעי:

ה"חזק" דפרשת מטות הוא החזק והתוקף שמצד העליון - ,וידבר משה אל ראשי המטות גו' זה הדבר אשר צוה ה' - החזק והתוקף המשכת ציווי ה' גם במקום שיש ניגוד;

וה"חזק" דפרשת מסעי הוא החזק והתוקף שמצד התחתון - ,אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים גו' - החזק והתוקף שבעבודת בני בבירור והעלאת התחתון, שלמרות השינויים וחילוקי הדרגות שבפרטי המסעות ב"מדבר" (תחתון) לפי-ערך מעמדו ומצבו של התחתון (מצד המנגד), נמצאים תמיד בתנועה של הליכה ונסיעה ממצרים (המיצרים וגבולים דהתחתון) לארץ ישראל (המרחב דקדושה)¹⁵.

ועפ"ז יש לבאר השייכות ד"חזק" ל"מסעי" דוקא - כיון שהחזק והתוקף במקום שיש ניגוד מודגש יותר בבירור התחתון (מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים), שלא זו בלבד שהחזק

חזק ותוקף בל ישונה, בדוגמת ה"מטה" כפשוטו שהוא חזק וקשה, ועד ש"מטה" הוא ,לשון ממשלה ושררה"⁸, כלשון הכתובי ,מטות עוז אל שבטי מושלים".

משא"כ ,מסעי", שענינו הליכה ונסיעה (ויסע גו' הלך ונסוע"¹⁰) ממקום למקום, שאינו עומד על מקומו, אלא הולך ונסוע למקום אחר (ועד להליכה ונסיעה אמיתית שהיא באופן שנעקר לגמרי ממקומו הקודם למקום שבאין ערוך"י) - ה"ז להיפך (לכאורה) מענין החזק והתוקף ("חזק") באופן בל ישונה.

ומזה שההכרזה ד"חזק חזק ונתחזק" היא לעולם (גם כשמטות-מסעי מחוברין) בסיומה של פרשת מסעי דוקא, משמע, שהתוכן ד"חזק חזק ונתחזק" שייך בעיקר לפרשת מסעי (אלא בכמה שנים מצרפים גם פרשת מטות).

ג. ויש לומר הביאור בזה:

"חזקה" שהיא במספר שלש (בתלת זימני הוי חזקה"), ובפרט חזקה משולשת ("חזק חזק ונתחזק") - מדגישה החזק והתוקף גם במקום שיש מנגד, כידוע¹² שמספר אחד מורה על מעמד ומצב שיש מלכתחילה רק טוב וקדושה¹³, מספר שנים מורה על (התחלקות ו) מחלוקת¹⁴ בגלל מציאותו של המנגד, ומספר שלש מורה על החזק והתוקף דקדושה גם במעמד ומצב של ניגוד.

(8) לקו"ת פרשתנו פג, ב.

(9) יחזקאל יט, יא.

(10) לך לך יב, ט.

(11) ראה לקו"ש חכ"ג ס"ע 225 ואילך. וש"ב.

(12) ראה לקו"ש חכ"א ע' 111. וש"ב.

(13) ובלשון חז"ל - ,יום אחד . . הקב"ה יחיד

בעולמו" (בראשית א, ה ובפרש"י).

(14) ולכן לא נאמר ,כי טוב" ביום שני דמע"ב

- לפי שנבראת בו מחלוקת (ב"ר פ"ד, ו).

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה
וזוגתו מרת טשארנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' שמואל זוגנתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל
* * *

לעילוי נשמת

ר' גדלי' חנוך ב"ר פינחס ע"ה סניידער
נפטר ביום כ"ד אדר שני ה'תשל"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת חנה בת רייזל תחי' סניידער
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה
*

נדפס ע"י חתנם ובתם

הו"ח ר' שמואל זוגנתו מרת מלכה שיינדל
ומשפחתם שיחיו סטראל

(15) ועד שגם המסעות שנקראו ע"ש הענינים הבלתי-רצויים שאירעו בהם נכללים ב"מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים", ואדרבה, בהם מודגש יותר הענין דיציאה ודאתהפכא חשוכא לנהורא.

והתוקף (הבלי-גבולי) דאור הקדושה נמשך ומאיר בכל מקום מבלי להתחשב במציאות המנגד, אלא עוד זאת, שישנה ההתנסקות עם המנגד לבטלו מכל וכל, ועד - להפכו לקדושה.

והשלמות האמיתית ד"חזק" היא בהחיבור דמטות-מסעי גם יחד:

החזק ד"מטות" - יש בו מעלת אור הקדושה שלמעלה מהגבלה, אבל, כיון שחזק זה הוא מצד העליון, ואינו שייך למציאותו של התחתון, המנגד (ואדרבה - לא מתחשבים בו).

החזק ד"מסעי" - יש בו המעלה דביטול (ועד להפיכת) המנגד, אבל, להיותו מצד התחתון שאין בו התוקף הבלתי-מוגבל דהעליון, ה"ה במדידה והגבלה, ושייך בו שינוי והפסק.

ולכן, השלימות האמיתית ד"חזק" היא בחיבור מטות-מסעי גם יחד¹⁶ - שישנם ב' המעלות: חזק ותוקף המשכת האור שלמעלה מהגבלה, והחזק והתוקף שבביטול (והפיכת) המנגד ע"י העלאת התחתון. ושניהם יחד - שביטול המנגד (ע"י העלאת התחתון) הוא באופן קבוע ונצחי.

ד. ויש להוסיף, שהחיבור דמטות-מסעי הוא ברביעי דוקא (שקורין לרביעי סיום פרשת מטות והתחלת פרשת מסעי), ועי"ז נעשית השלימות ד"חזק" שבפרשת מטות-מסעי (כשהן מחוברין) בסיומו של ספר רביעי שבתורה:

אע"פ שמספר שלש מורה על החזק ("חזקה") והתוקף גם במצב של ניגוד (כנ"ל ס"ג), מ"מ, להיותו בהמשך לאחד

ושנים, נרגשת בו גם השייכות אליהם. כלומר, אף שמחבר האחד (העליון, שענינו המשכה מלמעלה למטה) עם השנים (התחתון, שענינו העלאה מלמטה למעלה), מ"מ, נרגש בו חיבור של ב' קוין (עליון ותחתון, המשכה והעלאה).

ולכן, השלימות האמיתית דחזק ותוקף (מצד העליון ומצד התחתון גם יחד) היא ב"רביעי" - דרגא מיוחדת בפני עצמה שאינה בהמשך לאחד ושנים, שבה מודגשת שלימות ההתיישבות, כמו כסא של ארבע רגלים שהוא באופן של התיישבות יותר מכסא של שלש רגלים, שמורה על החזק והתוקף (ביטול המנגד) באופן קבוע ונצחי (בלי גבול).

ויש לומר, שענין זה מודגש עוד יותר בהשייכות דרביעי לחמישי¹⁷ - שבשבת פרשת מטות-מסעי (סיום ספר רביעי שבתורה) מתחילין לקרוא (במנחה) ספר חמישי שבתורה, והוספה יתירה בשנה זו, שסיום ספר רביעי שבתורה הוא בחודש מנחם-אב (דלא כבכמה שנים שקורין מט"מ בשבת מברכים מנ"א בסיומו של חודש תמוז), חודש החמישי - כידוע ש"חמישי" היא דרגא הכי נעלית שלמעלה ממזידה והגבלה ולמעלה מסדר השתלשלות, "החמישית לפרעה"¹⁸, ד"אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"¹⁹, ובכך זה דוקא נעשה חיבור ב' הקוין דהמשכה והעלאה (תוכן החיבור דמטות-מסעי, וה"חזקה" הקשורה עם מספר שלש ע"י החיבור דאחד ושנים)

(17) משא"כ רביעי מצ"ע ששייך לשלישי - כמובן ממארו"ל (שבת קד, א), "גימ"ל דלית, גמול דלים", היינו, שגימ"ל הוא דרגת המשפיע (המשכה מלמעלה למטה), ודל"ת הוא דרגת המקבל (העלאה מלמטה למעלה).

(18) ל' הכתוב - ויגש מז, כד.

(19) וז"א רי, א.

לעילוי נשמת

ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה
מסור ונתון לעשות צדקה וחסד
בעל מעשים ומרץ ורב פעלים
הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
שגלוב
מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש
ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"
לקרב את היהודים עולי רוסיא לאביהם שבשמים
ולהכניסם בבריתו של אאע"ה
המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון
הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים
ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'
השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך
ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש
זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה
נפטר בשם טוב
כ"א תמוז ה'תשס"ו
ת' נ' צ' ב' ה'

ולימוד מיוחד שהזמן גרמא, ע"פ מש"נ ציון במשפט (תורה) תפדה ושבי' בצדקה, לקבוע (ובמקום שכבר ישנם — להוסיף ב) שיעורי תורה בהלכה ופס"ד

ובאם אפשר — בתורת בית הבחירה בית מקדשנו,

ובצדקה — באם אפשר — בצדקת מקדש מעט בתי כנסיות ובתי מדרשות (כולל — ישיבות כו'),

וע"פ מרז"ל ודאי אשר תשובה ותפלה וצדקה מעבירין כו' ועד אשר אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא, לטוב הנראה והנגלה.

ואף שבטח עושים ומעשים בכ"ז — הרי ע"פ מחז"ל אין מזרזין אלא למזורז, ארשה לעצמי לעורר וכו' עדכ"ז, ובלשון רבנו הזקן בכי"ב, לעורר, להעדפה וזהירות וזריות יתרה ביתר שאת ויתר עז כפולה ומכופלת למעלה מעלה.

ויה"ר שתיכף בקבלת ההחלטות טובות בכ"ז יקויים, כההבטחה לדניאל, מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין גו' נשמעו דבריך, והרי פס"ד הוא בשו"ע אורח חיים,

ויהפכו ימים אלה לשישון ולשמחה ולמועדים טובים — ובעגלא דידן,

וכימי צאתנו מארץ מצרים, שאז הקים הוי' "עדות (מצוות) ביעקב ותורה שם בישראל" וצווה להודיעם לבניהם לדור אחרון —

יראנו נפלאות בגאולתנו האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

בכבוד ובברכה

ציון: הוא בחי' ממעמקים קראתיך (פי' הארז"ל הובא בס' זהר הרקיע — לקו"ת דברים א, ג).

במשפט (תורה): לקו"ת ר"פ דברים. ובאוה"ת שם ד"ה ציון במשפט.

במשפט . . בצדקה: עיי"כ אר"ת לה"מ ס"פ שופטים.

(תורה) . . בהלכה פס"ד: כהמשך בלקו"ת שם (א, ג): אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות.

תורה . . בצדקה: טוב לשמים, טוב לבריות.

ובאם אפשר — בתורת . . מקדשנו: כי ע"י הלימוד ב, צורת הבית ותכונתו ומוצאו ומובאו וכל צורתיו

גוי' (יחזקאל מג, יא) "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבנין הבית" (תנחומא צו די).

מקדש . . מדרשות: מגלה כט, א.

תשובה . . מעבירין: פיוט ונתנה תוקף, ע"פ בר פמיד, יב.

אתהפכא . . למיתקא: זח"א ד, א. וראה שערי אורה בתחלתו.

אין מזרזין אלא למזורז: מכות כג, א. וראה במדב"ר פי"ו, ו.

ובלשון רבנו הזקן: אגה"ק סו"ס"ז. וראה לקוטי לוי יצחק — לתניא — ע' לז.

מן היום . . דבריך: דניאל י, יב.

בשו"ע אורח חיים: סו"ס תקעא.

ויהפכו . . טובים: רמב"ם בסיום הל' תעניות — מזכרי' ח, יט.

וכימי צאתנו: שבדוגמת זה אראנו נפלאות — בגאולה העתידה (מיכה ז, טו).

עדות . . אחרון: תהלים עח, ה"ו.

עדות (מצוות): ראה רד"ה ויקם עדות ה'ש"ת (בסה"מ ה'ש"ת ע' 51).

משיח צדקנו: שלמד תורה את כל העם, והי' צדק אור מתניו ע"ד וילבש צדקה כו' — ראה אוה"ת לישע"י שיחת שמחת תרי"ץ ח"ג (לקו"ת ח"א).

בתכלית השלימות²⁰.

אדניי כוננו ידיך²² ("בשתי ידי . . כשה' ימלוך לעולם ועד, לעתיד לבוא, שכל המלוכה שלו"²³), נאמרה כבר בשירת הים, בנוגע לבנין ביהמ"ק שהיו צריכים לבנות בהכניסה לארץ תיכף ומיד, כמארז"ל²⁴, "אילו זכו ישראל כיון שעלו פרסות רגליהם מן הים היו נכנסים לארץ", ואז היתה הכניסה לארץ (ע"י משה) באופן של גאולה נצחית שאין אחרי גלות²⁵, ובנין ביהמ"ק נצחי (שאינן אחרי חורבן).

ויש לומר, שכיון שכל עניני התורה הם אמיתיים ונצחיים, כולל גם הענינים שהובאו בתור קס"ד²⁶, כבנדו"ד, "אילו זכו כו'", ישנו גם עתה (לאחרי החורבן והגלות) הענין דגאולה נצחית וביהמ"ק נצחי באופן של חזק ותוקף, אלא, שהחוק והתוקף שלהם הוא מצד העליון בלבד, ולכן בעולמו של התחתון (יכול להיות) וישנו מצב של חורבן וגלות.

ולאידך, לא מספיק החוק והתוקף בגאולה ובנין ביהמ"ק מצד התחתון בלבד, דכיון שהתחתון הוא מדוד ומוגבל, הרי, החוק והתוקף שבו הוא במדידה והגבלה, ולא באופן נצחי.

ולכן, יש צורך בחיבור ב' המעלות — חוק ותוקף והגאולה ובנין ביהמ"ק מצד העליון ומצד התחתון גם יחד, שאז נעשית גאולה נצחית וביהמ"ק נצחי.

ו. וזהו החילוק שבין ב' ביהמ"ק —

(22) בשלח טו, יז.

(23) פרש"י עה"פ.

(24) ספרי דברים א, ב.

(25) ראה מגלה עמוקות אופן קפה. הנסמן

בלקו"ש ח"ט ע' 346.

(26) ויתירה מזה — אפילו ענינים שהתורה עצמה אומרת, "בדו"ת היא" (ראה לקוטי לוי"צ אג"ק ע' רסו).

ה. עפ"ז יש לבאר הקשר והשייכות ד, חזק חזק ונתחזק" על ספר רביעי שמסיימים בשבת פרשת מטות-מסעי — לתוכן הזמן דג' השבועות (ובשנה זו — בט' הימים):

ובהקדמה — שהכוונה והתכלית ההחורבן והגלות (התוכן דבין המצרים), היא, על מנת לבוא להמעלה והשלימות דבנין ביהמ"ק העתיד וגאולה העתידה²⁷, מעלה ושלימות שמודגשת בענין ה, חזקו"ת — ביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית.

וההסברה בזה:

מעלתו של ביהמ"ק העתיד, "מקדש

(20) ויש לומר, שענין זה מרומז בהתחלת הספר — "אלה הדברים" — שקאי על, "הדברים אשר דבר משה", דברי התורה*, שענינה המשכה מלמעלה למטה, ורומז גם על בירור העולם באופן של העלאה מלמטה למעלה, כמובן מדרז"ל (עה"פ "אלה הדברים" שבפרשת ויקהל), "דברים הדברים אלה הדברים, אלו ל"ט מלאכות** (שבת ע, א). ונעוץ תחלתן בסופן (סיום ספר חמישי, וכל חמשה חומשי תורה) — "לעיני כל ישראל", "שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם . . יישר כח ששברת" (פרש"י עה"פ) — שע"ז נוסף על מעלת לוחות ראשונות, עבודת הצדיקים באופן של המשכה מלמעלה למטה, גם מעלת לוחות שניות, עבודת הבעלי תשובה באופן של העלאה מלמטה למעלה.

21) וכמרומו בלשון חז"ל, "עלה ארי' כו' והחריב את אריאל כו' על מנת שיבוא ארי' כו' ויבנה אריאל" (יל"ש ירמ"י בתחלתו (רמז רנט)).

(* ובתורה גופא — "משנה תורה", ש"משה מפי עצמו אמר", ו"ברוח הקודש" (מגילה לא, ב ובתו"ס), חיבור דמלמלמ"ע עם מלמעלמ"ט.

(**) וכולל גם מלאכת הארבעים (ארבעים מלאכות חסר אחת) השייכת לשבת, מלאכת שמים, היינו, שגם בירור העולם (מלמעלמ"ט) קשור עם העבודה בעניני קדושה (מלמעלמ"ט).

בית ראשון ובית שני (גאולה ראשונה ושני) לביהמ"ק השלישי (גאולה שלישית)²⁷:

בית ראשון (מספר אחד) שנבנה ע"י שלמה, שנאמר בו²⁸, "וישב שלמה על כסא ה'", "הי' עיקר ענינו מצד העליון, באופן של המשכה מלמעלה למטה (עבודת הצדיקים), וכיון שלא הי' קשור כ"כ עם (ומצד) מציאות התחתון, הי' בו חורבן והפסק.

בית שני (מספר שנים) שנבנה ע"י עולי בבל בימי עזרא – הי' עיקר ענינו מצד התחתון, באופן של העלאה מלמטה למעלה (עבודת התשובה), ולכן היתה לו שייכות גדולה יותר לעולם (תחתון), שהי' גדול מבית ראשון (כמ"ש²⁹, "גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון") בבנין ובשנים³⁰, אבל לאידך, להיותו מצד התחתון שהוא במדידה והגבלה, הי' גם בו חורבן והפסק, ואדרבה, במשך זמן ארוך יותר מהחורבן והפסק דבית ראשון, ונוסף לזה, גם בזמן קיומו לא היתה בו המעלה והשלימות דבית ראשון (מצד העליון), שחסרו בו הי' דברים³¹.

והחיידוש דבית שלישי בגאולה השלישית (מספר שלש) הוא בהחיבור והאחדות העליון והתחתון גם יחד, שלכן הי' באופן של חוזק ותוקף בתכלית השלימות, גאולה נצחית ("שיר חדש", לשון זכר, גאולה שאין אחרי' גלות³²), וביהמ"ק נצחית.

ויש לומר, שמעלת החוזק והתוקף דביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית (מצד החיבור והאחדות העליון והתחתון) מודגשת יותר בכך שהגאולה העתידה נקראת לפעמים בשם גאולה רביעית (ולפעמים גם בשם גאולה חמישית)³³ – דרגא מיוחדת בפני עצמה, שכיון שאינה בהמשך לאחד ושנים (עליון ותחתון), מודגש שהיא למעלה מהגדרים דעליון ותחתון, ולכן נעשה על ידה החיבור דעליון ותחתון (כנ"ל ס"ד).

זו וענין זה מודגש ב"שבת חזק" דספר רביעי שבימי בין המצרים:

בהכרזה "חזק חזק ונתחזק" (חזקה משולשת) שבשבת פרשת מטות-מסעי, מרומזת החזקה דביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית, שבאה לאחרי (וע"י החיבור דבית ראשון ובית שני (לאחרי ההפסק דחורבנם בימי בין המצרים), ע"י חיבור ב' המעלות דשניהם (בית ראשון ובית שני), עליון ותחתון, המשכה והעלאה – כמרומז בתוכן החיבור דמטות-מסעי.

והחיבור זה הוא ברביעי, ועוד וג"ז עיקר, שע"ז מסיימים ספר רביעי (ותיכף לאח"ז, בזמן המנחה, מתחילים ספר חמישי) – שמורה על דרגא בפ"ע שלמעלה לגמרי מהגדרים דעליון ותחתון, שעל ידה נעשה החיבור דעליון ותחתון בביהמ"ק העתיד וגאולה העתידה.

ויש לומר, שפרטי המספרים השייכים

33 להעיר, שבכמה מדרשי חז"ל נמנית גלות מצרים בין ד' הגלויות, ובכמה מדרשי חז"ל נימנו ד' גלויות חוץ מגלות מצרים (ראה לקו"ש חט"ז ע' 91 ו"ש"ג), ובוה תלוי מנינה של הגאולה העתידה – גאולה רביעית או גאולה חמישית. ולהעיר מהרמז דארבע לשונות של גאולה – גאולה רביעית (ד' כוסות) ולשון חמישי של גאולה – גאולה חמישית (כוסו של אליהו).

בין המצרים

ב"ה, בין המצרים, ער"ח מנחם אב, יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, טוב לשמים וטוב לבריות, פ' ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, ה'תשל"ט. ברוקליו, נ.י.

אל כל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם

ה' עליהם יחיו

אחד"ש וברכה!

ומענין תקופה זו וימים אלה:

בטח אין כל צורך לבאר רציניות המצב בהווה בעולם וכן – בנוגע למצב עמנו בנ"י שליט"א בכ"מ, הן באהקת"ו והן בחו"ל, הן בגשמיות והן ברוחניות, ובמיוחד בנוגע לפועל – מצב הדורש לעורר וביחד עם זה לעודד – את כל אחד ואחת מבני שליט"א להיות איתן בבטחונו בהשם, אשר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ובלשון נעים זמירות ישראל, אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי",

וביחד עם זה לעורר את כאו"א להוספה ביתר שאת וביתר עז בכל עניני יהדות, התורה ומצוותי, והמעשה הוא העיקר: לימוד התורה (הנגלה והפנימית) בחיות, קיום מצוותי בהידור, כולל הציוויים דכל מעשיך לשם שמים ובכל דרכיך דעהו,

בין המצרים: רשי"י איכה (א, ג). וראה רשימות הצ"צ לשם – נדפסו באור התורה נביאים וכתובים ח"ב (ע' אלה).

בין המצרים . . . תפדה: עיין יל"ש ירמ"י רמז רנט: עלה כו' נבוכדנצר כו' ע"מ שיבוא כו' הפכתי אכלם לשון (נת' בדי' בונה ירושלים, תרכ"ט).

יוס . . . כי טוב: עיין פרשי' לבראשית (א, ז) בסופו – דגם העבר נעשה טוב. וראה אור התורה בראשית (לג, א ואילך). שם משפטים (ע' אקנו. אקסא ואילך).

שהוכפל . . . לשמים . . . לבריות: ראה קידושין מ, א. פיה"מ להרמב"ם פאה פ"א, מ"א. מכתב כ"ק אדנ"ע (כסה"מ תשי"ט ע' יח). מ"ו ומאמר כ"ק מ"ח אדמו"ר שם.

ציון . . . בצדקה: ישעי' (א, כז). – חותם הפטרת פ' דברים.

בבטחונו בהשם: להעיר מתורת הבעש"ט עה"פ והי' הוי' מבטחו שגם הכלי יושלח לו מלמעלה (כש"ט ח"ב סמ"א – הוצאת קה"ת).

לא ינום . . . ישראל: תהלים קכא, ד.

אך טוב . . . חיי: שם כג, ו.

אך . . . ירדפוני: היפך (והפכתי" – של) רודפי' השיגוה (ב"אך" ימים של) בין המצרים.

המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

הציוויים דכל מעשיך . . . דעהו: אבות פ"ב מ"ב. משלי ג, ו. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושי"ע אר"ח סרליא. שו"ע אדה"ז אר"ח סקני"ז ס"ב.

נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח לאנ"ש שי בכ"מ – בר"ח מנ"א ה'תשל"ח

ב"ה, ר"ח מנחם אב ה'תשל"ח

ע"פ מש"נ ציון במשפט (תורה) תפדה ושבי' בצדקה, הצעתי ובקשתי לבקש את כל אחד ואחת שבסביבתם להוסיף בשיעורי תורה ובצדקה, ובאם אפשר בתורת בית הבחירה מקדשנו ובצדקת מקדש מעט בתי כנסיות ובתי מדרשות, והקל עושה פלא יהפך ימים אלה לימים טובים וימי ששון ושמחה.

בברכת הצלחה

ציון . . . בצדקה: ישעי' א, כז.
במשפט (תורה): לקו"ת ר"פ דברים ובאוה"ת שם ד"ה ציון במשפט.
מקדש . . . מדרשות: מגלה כט, א.
והקל עושה פלא: תהלים עז, טו.
יהפך . . . ושמחה: רמב"ם הל' תעניות בסופו. שרע או"ח שם.

משיחות ש"פ מטות-מסעי, ב' מנחם-אב ה'תנש"א

דוגמתו בכל התורה כולה (אצל משה רבינו, אצל מרים אחותם, אצל ג' האבות וכו').

ומסתבר לומר, שבתוכנו של יום זה („בחודש החמישי באחד לחודש") מרומז כללות עבודתו של אהרן הכהן, שלכן, נעשה בו ביום גמר ושלמות עבודתו, ש"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו . . . מתגלה ומאיר . . . מלמעלה למטה . . . ופועל ישועות בקרב הארץ"³⁹, כדלקמן.

ט. ענינו המיוחד של אהרן הכהן למדים מיום הסתלקותו, גמר ושלמות עבודתו:

כתיב⁴⁰, „ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל"⁴¹, „האנשים והנשים, לפי שהי' אהרן רודף שלום ומטיל אהבה כו"⁴², ובלשון המשנה⁴³, „אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

ובהמשך לזה נאמר „וישמע הכנעני גו"⁴⁴, „שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד"⁴⁴, ועד"ו בפרשתנו, שבהמשך למיתת אהרן נאמר „וישמע הכנעני גו"⁴⁵, „ללמדך שמיתת אהרן היא השמועה שנסתלקו ענני כבוד"⁴⁵.

ובביאור הקשר והשייכות דב' הענינים המודגשים במיתת אהרן, גמר ושלמות עבודתו (רודף שלום וענני הכבוד) – יש לומר:

לביהמ"ק העתיד וגאולה העתידה מרומזים גם בהזמן שבו קורין פרשת מטות-מסעי ומכריזים „חזק חזק ונתחזק" על ספר רביעי: בג' השבועות – מרומזת המעלה דביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית, בחודש הרביעי (בשנים שקורין פרשת מטו"מ בסיומו של חודש תמוז³⁴) – גאולה הרביעית, ובחודש החמישי (כבשנה זו, שקורין פרשת מטו"מ בחודש החמישי³⁵) – גאולה החמישית.

וזהו גם החיזוק על כל עניני התומ"צ (כנ"ל ס"א), ובמיוחד בנוגע ל„מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"³⁶ (לאחרי החורבן והגלות דבין המצרים) – כיון שעיי"ז באים להתחזק והתוקף דגאולה האמיתית והשלימה, גאולה נצחית, וביהמ"ק נצחי.

*

ח. ענין נוסף בשבת זה הקשור עם ערב שבת – „מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת"³⁷ (מה שטרח) – שחל בר"ח מנחם-אב, שמפורש בקרא בפרשתנו (מסעי³⁸): „ויעל אהרן הכהן אל הר ההר גו' וימת שם גו' בחודש החמישי באחד לחודש", יום ההילולא של אהרן הכהן.

ובהקדמה – שענין זה שיום המיתה נתפרש בתורה שבכתב („בחודש החמישי באחד לחודש") הוא חיזודש שלא מצינו

(34) וכיון שבו מברכים חודש החמישי – מרומזת בו גם גאולה החמישית.

(35) מעלה יתירה כששבת פרשת מטו"מ חל ביום השני לחודש החמישי (ולא בר"ח עצמו) – שאז חל תשעה באב בשבת, ונדחה לעשירי באב, ובוהו גם מרומזת השלימות דעשר שהי' בהגאולה האמיתית והשלימה (שירה עשירית, מנין עשירי, וכיו"ב).

(36) תניא רפ"ז.

(37) ע"ז ג, סע"א.

(38) לג, לח.

(39) תניא אגה"ק סכ"ז יכח.

(40) חוקת כ, כט.

(41) משא"כ במשה כתיב „ויבכו בני ישראל", „הזכרים" (ברכה לד, ח ובפרש"י).

(42) פרש"י עה"פ.

(43) אבות פ"א מ"ב.

(44) כא, א ובפרש"י.

(45) לג, מ ובפרש"י.

המעלה המיוחדת ד, ענני כבוד" שהיו בזכות אהרן גם לגבי ה, מן" וה, מים" שניתנו לכל העדה בזכות משה ומרים⁴⁶ - שה, מן" ניתן במדידה והגבלה, "עומר לגלגלת"⁴⁷, ה, מים", עם היות שלא היו במדידה והגבלה, ה"ה באים באופן של התחלקות לכאן" בפ"ע⁴⁸, משא"כ, "ענני כבוד" הם בבחינת מקיף שלמעלה מהתחלקות, שהקיפו את (והגינו על) כל בני" בשוה.

וזהו גם תוכן הענין ד, "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" - מצד הדגשת נקודת האחדות של כל בני" שלמעלה מהתחלקות.

י. ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו של "אהרן"⁴⁹:

"הר" ("אהרן") - הו"ע האהבה, והקדמת האל"ף ("אהרן") מורה על שרש האהבה (א' שלפני ה, "הר") מבחי" פלא", שלכן האהבה היא אהבה רבה⁵⁰, שזהו החילוק שבין אברהם לאהרן, שאף ששניהם בקו החסד והאהבה, מ"מ, מדת החסד והאהבה דאברהם היא במדידה והגבלה דסדר השתלשלות, ומדת החסד והאהבה דאהרן היא חסד ואהבה רבה שלמעלה מהשתלשלות.

ויש לומר גם, שהענין דאהבה רבה מרומז גם בסדר האותיות שבתבית

(46) תענית ט, א.

(47) בשלח טו, טז.

(48) נוסף על ההתחלקות ש, כל נשיא ונשיא . . נוטל מקלו ומושך אצל דגלו ומחנהו ומי הבאר נמשכין דרך אותו סימן ובאין לפני חגיית כל שבט ושבט" (פרש"י חוקת כא, כ).

(49) בהבא לקמן - ראה ספר הערכים חב"ד ערך אהרן (כרך ב' בתחלתו). וש"נ.

(50) ולכן היתה הסתלקותו ב, "ההר" - ש, "הר" סתם מורה על אהבה סתם, ו, "ההר" מורה על אהבה רבה.

"אהרן"; "אה" - ר"ת אהבה, והר' ר"ת רבהי. והנו"ן פשוטה ("אהרן") - מורה על המשכת והתפשטות בחי' האהבה רבה למטה מטה, גם לבני" שנמצאים בדרגא תחתונה, שהם בדוגמת אותיות התורה שלמטה מן השורה, כידוע שבאותיות התורה ישנם ג' אופנים: למעלה מן השורה, בהשורה, ולמטה מן השורה⁵², ודוגמתם בבני" שנמשלו לאותיות התורה, כידוע ש, "ישראל" שכללותם ששים ריבוא, ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה⁵³.

ונקודת הענין - שדרגתו של אהרן היא בחינה שלמעלה מהתחלקות, שלכן בכחה לחבר ולאחד כל פרטי ההתחלקות דבני" בשווה.

יא. ובפרטיות יותר - מודגש בענינו של אהרן חיבור והתאחדות ב' הקוין דהמשכה והעלאה (ע"ד ובדוגמת החיבור דמטות-מסעי, כנ"ל ס"ג), מצד דרגא געלית יותר שלמעלה מהתחלקות דעליון ותחתון:

מהענינים העיקריים דאהרן הכהן הו"ע ברכת כהנים⁵⁴, "מצות עשה מן התורה

(51) ובוה מודגש העילוי בשם "אהרן" לגבי השם "מרים" - שאף שבשם "מרים" ישנם כל ג' האותיות ד, "מים", מ"מ, האות ר' שבאמצע מפסיק (וי"ל שרומז על ההתחלקות), משא"כ בשם "אהרן", שהר"ת דאהבה רבה (אהר) הוא בהמשך אחד ללא הפסק בינתיים (נקודת האחדות).

(52) ויש לומר, שנכללים כולם בנו"ן פשוטה: התגין דאות נו"ן הם למעלה מן השורה, רובה של הנו"ן (ציור אות וא"ו) בתוך השורה, וחלקה התחתון למטה מן השורה - אות אחת.

(53) מג"ע אופן קפו.

(54) ומודגש בנוסח הברכה: "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן כו"ל. - ולהעיר מהשייכות דברכת כהנים לאהבת ישראל - "לברך את עמו ישראל באהבה" (ראה שו"ע אדה"ז א"ח סקכ"ח סי"ט - ע"פ חז"ג קמו, ב).

ו, "הקיפו ורננו שוכני עפר"¹⁰³, ומשה ואהרן (בעל ההילולא דר"ח מנ"א) עמהם¹⁰⁴, וכל הצדיקים ונשיאי ישראל עמהם, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו עמהם, ביחד עם נשמות בגופים דכל בני" שבדורנו זה, "בנערינו ובוקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹⁰⁵, "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"¹⁰⁶, וכולם יחדיו לומדים, "תורה חדשה (ש)מאתי תצא", "אלה הדברים אשר דבר משה (גואל ראשון הוא גואל אחרון"¹⁰⁷) אל כל ישראל", "אלה" דייקא, מראה באצבעו ואומר אלה¹⁰⁸, בפועל ובגלוי, ותיכף ומיד ממש.

(103) ישע"י כו, יט.

(104) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד - פסחים קיד, סע"ב.

(105) בא יו"ד, ט.

(106) ישע"י כו, יב.

(107) ראה לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

(108) שהרי לימוד התורה דלעתיד לבוא יהי באופן של ראי' (ראה לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ).

(101) מיכה ז, טו.

(102) פרשתנו לד, טו.

דתורתו אומנתו) - ע"ד ובדוגמת תוכן המאמר, "הוי מתלמידי של אהרן כו' אוהב את הבריות (כולל גם "בריות") ומקרבן לתורה".

ויש לומר, שההוראה והנתינת-כח להזירות בק"ש ובתפלה ע"י ר"ש שתורתו אומנתו, היינו, שר"ש שתורתו אומנתו "מכניס" הווהר והאור ("זהר הרקיע") שלו בק"ש ותפלה - נמשכת מדרגת האחדות שלמעלה מהתחלקות, שעל ידה נעשה חיבור ב' אופני העבודה דתורה (המשכה מלמעלה למטה) וק"ש ותפלה (העלאה מלמטה למעלה).

ויש להוסיף, שבלימוד התורה (תורתו אומנתו) גופא ישנם ב' האופנים המשכה והעלאה - כיודע פתגם הרה"צ ר' הלל מפאריטש⁸⁷ בנוגע לדא"ח הצמח-צדק (ועד"ז אצל כל רבותינו נשיאינו), שאמירת המאמר היא באופן ד"שכינה מדברת מתוך גרונו", "כנתינתה מסיני"⁸⁸, משא"כ הביאור והשק"ט בהמאמר אפילו ע"י בעל המאמר בעצמו לאחרי אמירת המאמר, היינו, שבתורה גופא ישנם ב' האופנים המשכה מלמעלה למטה (כנתינתה מסיני) והעלאה מלמטה למעלה (ביאור ושק"ט בשכל האדם), ע"ד ובדוגמת כללות החילוק שבין תורה (המשכה) לק"ש ותפלה (העלאה)⁸⁹.

טו. האמור לעיל קשור גם לענין נוסף שהזמן גרמא - בנוגע לעריכת

(87 שיום ההילולא שלו ב"א מנחם-אב (תרכ"ד) - ראה ראשי פרקים מתולדותיו בהקדמה לספרו פלח הרמון בראשית ושמות. (88 ועד"ז בנוגע לדרשה דר"ש במעשה מרכבה.

(89 ו"ל הפירוש ד"הו זהיר בק"ש ובתפלה" (בתורה גופא) - שצ"ל הזירות מיוחדת בהביאור והשק"ט במאמר דא"ח שאמירתו כנתינתה מסיני.

"סיומים" בתשעת הימים:

נוסף על כללות המנהג⁹⁰ דעריכת סיומים בתשעת הימים כדי להרבות בשמחה של תורה (פיקודי ה' ישרים משמחי לב"⁹¹), "שמחה לגמרה של תורה"⁹², ודוגמתו בסיום מסכת, "כי חזינא צורבא מרבנן שולים מסכתי" עבידנא יומא טבא לרבנן"⁹³, כולל גם ההוספה בצדקה⁹⁴ ("במשפט (תורה)⁹⁵ ובצדקה"⁹⁶), "מקרבת את הגאולה"⁹⁷ - יש להשתדל במיוחד בשנה זו בעריכת הסיומים, "ברוב עם הדרת מלך"⁹⁸, לאחז רבים מיראאל בהשמחה לגמרה של תורה, כולל גם הקטנים (לא רק קטנים בידיעות, אלא גם קטנים בשנים) שעדיין אינם שייכים להבנה והשגה, ע"ד ובדוגמת הסיום דערב פסח⁹⁹ שמנהג ישראל להביא גם בכורים הקטנים.

ולהעיר, שהסיום דערב פסח אינו דוגמא בעלמא, אלא שייך גם להסיומים דתשעת הימים¹⁰⁰ - כי, הסיום דערב פסח

90 ספר המנהגים-חב"ד ע' 46. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 223. וש"נ.

91 תהלים יט, ט. וראה תענית ל, סע"א. טושו"ע או"ח ר"ס תקנ"ד.

92 טור ורמ"א או"ח סתר"ט.

93 שבת קיח, סע"ב ואילך. רמ"א יו"ד סרמ"ו סכ"ו.

94 גם בהסיומים דיום השבת - באופן המותר, ע"י אכילה ושתי, וכיו"ב.

95 לקו"ת ר"פ דברים (בפי' הכתובי: "ציון במשפט תפדה גו").

96 ירמ" ד, ב - סיום וחותם הפטרת שבת זו. (97 ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז.

98 משלי יד, כח. וראה אנציקלופדי' תלמודית בערכו. וש"נ.

99 ראה טושו"ע ואדה"ז או"ח סת"ע. (100 להעיר מהסימן דקביעות השנה: א"ת -

שבאותו יום שחל א' הפסח חל תשעה באב (טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ג. וראה לקו"ש ח"ח ע' 313).

יב. עפ"ז יש לבאר הקשר והשייכות דדרגת ועבודת אהרן ליום הסתלקותו - "בחודש החמישי באחד לחודש":

"חודש החמישי": - קשור ושייך לדרגת החמישית שלמעלה מהתחלקות שבסדר השתלשלות, "החמישית לפרעה", ד"אתפריעו ואתגליין מיני" כל נהורין" (כנ"ל ס"ד).

וגם "אחז לחודש" (ב"חודש החמישי" עצמו) - קשור ושייך לדרגת האחדות שלמעלה מהתחלקות, כמודגש גם בענינו של ראש חודש, יום אחד⁶³ שלמעלה מהתחלקות ולכן כולל כל ימי החודש.

ויש לומר, שבוה שהתורה כותבת בפירוש שהסתלקותו של אהרן (גמר ושלמות עבודתו) היתה, "בחודש החמישי באחד לחודש", מרומות הנקודה העיקרית ד"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו" - אחד שלמעלה מהתחלקות שמאחד את כל חילוקי הדרגות, הן בנוגע לחיבור אופני העבודה המשכה והעלאה שבברכת כהנים, והן בנוגע להאחדות דכל חילוקי הדרגות שבבני המודגשת בעניי כבוד שבזכותו, ובעבודתו המיוחדת ד"אוהב שלום ורודף שלום", שכל זה נעשה ע"י דרגא שאינה בערך לחילוקי הדרגות, דרגא חמישית (בריחוק)

שיברכו הכהנים את ישראל בכל יום בנשיאת כפים⁵⁵, שישנו גם בזמן הזה⁵⁶, בחוץ לארץ בכל יו"ט, ובארץ ישראל (כפי שנהוג בכמה ק"ק) גם בכל יום⁵⁷, ובכל תפלה מן התפלות שביום (מלבד במנחה, משום חשש שכרות⁵⁸).

וידוע⁵⁹ שבברכת כהנים ישנם ב' המעלות דברכה ותפלה גם יחד, מעלת הברכה שענינה המשכה מלמעלה למטה, ומעלת התפלה שענינה העלאה מלמטה למעלה, להיותה מדרגא שלמעלה מהתחלקות דהמשכה והעלאה (עליון ותחתון), ולכן מחברת שניהם יחדיו.

ויש לומר, שחיבור ב' הקוין דהמשכה והעלאה (ברכה ותפלה) ע"י בחינה שלישית שלמעלה משניהם, מרומז גם בכך שבברכת כהנים היא ברכה משולשת.

ועפ"ז י"ל הרמז במספר שנותיו של אהרן, "ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו בהר ההר"⁶⁰, שנוסף על השלימות דמאה ועשרים שנה, כשנות חייו של משה שנאמר בו⁶¹, "היום מלאו ימי ושנותי", כמ"ש⁶², והיו ימיו מאה ועשרים שנה", חי עוד שלש שנים ("שלש ועשרים ומאת שנה") - שבמספר שלש שנים (היתרים על השלימות דק"כ שנה) מרומזת כללות עבודתו בחיבור ב' הקוין ע"י בחינה השלישית שלמעלה משניהם.

55 שו"ע אדה"ז שם ס"א.

56 נוסף על אמירתה ע"י כאו"א מישראל (שנקראים "ממלכת כהנים" בהתחלת כל יום, לאחרי ברכת התורה, ובהדגשה יתירה - בחזרת הש"ץ במקום ברכת כהנים.

57 ראה שו"ע אדה"ז שם סנ"ז.

58 שם ס"א. ר"ס קכט.

59 ראה בהנסמן בלקו"ש ח"י ע' 38.

60 פרשתנו לג, לט.

61 פרש"י וילך לא, יב.

62 בראשית ו, ג.

63 שהרי ענינו של ראש חודש (ובפרט בזמן שמקדשים ע"פ הראי') הוא יום אחד, ורק כשנשתהו העדים (מצב בלתי-רצוי) עושין ר"ח שני ימים.

וגם בזמן הזה שקביעות החדשים היא ע"פ החשבון, שלאחרי כל חודש מלא עושין ר"ח שני ימים (חודש אחד יום אחד בלבד וחודש אחד שני ימים), עיקר ענינו של ראש החודש הוא ביום השני, ש"ממנו הוא המנין והוא יום הקביעה" (רמב"ם הל' קדוה"ח פ"ח ה"ד) - יום אחד.

ולהעיר, שר"ח אב הוא לעולם יום אחד בלבד (כיון שחודש תמוז הוא לעולם חסר).

הערך מדרגא השלישית (וגם מדרגא הרביעית) שבה ניכרת השייכות לב' הקוין, כנ"ל ס"ד).

ויש להוסיף, שחודש החמישי באחד לחודש" (שכולל כל ימי החודש) הוא הכנה לכללות העבודה ד"אני לדודי ודודי ליי"64, העלאה מלמטה למעלה (דודי לדודי) והמשכה מלמעלה למטה (דודי ליי"64), שמתחילה בר"ח אלול (אני לדודי) ונמשכת בחודש תשרי (דודי ליי"64) - מצד נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות (בחודש החמישי באחד לחודש) שעל ידה נעשה חיבור ב' הקוין. ובפרטיות יותר - שב' הדרגות באהבה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, אני לדודי ודודי ליי" (ש"דודי" מורה על ענין האהבה), באות לאחרי הקדמת האהבה רבה שלמעלה מהשתלשלות, חסד דאהרן, שיום הסתלקותו, בחודש החמישי באחד לחודש".

*

יג. מההוראות מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל:

בעמדנו בשבת חזק דספר רביעי, שבו מתחילים גם ספר חמישי, ובפרט כשחל בחודש החמישי, שבו מודגש החזק והתוקף דביהמ"ק העתיד בגאולה העתידה, שהיא (לא רק גאולה שלישית, אלא גם גאולה רביעית, ועד) גאולה חמישית, להיות למעלה לגמרי מחילוקי הדרגות דבית ראשון ושני, גאולה ראשונה ושני (כנ"ל ס"ו) - צריכה להיות הדגשה מיוחדת בנוגע לנקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות.

וענין זה בא במעשה בפועל ע"י ההליכה בדרכיו של אהרן (שיום

(64) ש"ש ו, ג.

(65) ראה לקו"ת ראה לב, א. ובכ"מ.

הסתלקותו בחודש החמישי באחד לחודש) - כציווי והוראת המשנה במסכת אבות⁶⁴: „הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", עי"ז שמגלים את נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות.

ובפרטיות יותר - ע"פ דיוק לשון המשנה „הוי מתלמידיו של אהרן כו"י": (א) „הוי" - לשון ציווי, שאין זה רק סיפור ע"ד הנהגה דמדת חסידות, כבכמה ענינים במסכת אבות, אלא ציווי והוראה (ויש לומר, שהלשון „הוי" כולל גם נתינת רשות והיכולת) להיות מתלמידיו של אהרן, (ב) „מתלמידיו (של אהרן)" דייקא, בלשון רבים (ולא „תלמידו") - שהשתדלותו בקיום הנהגתו של אהרן היא ביחד עם הרבים, שע"ז ניתוסף בזה יותר מצד הענין ד"קנאת סופרים תרבה חכמה"⁶⁶, „תרבה" דייקא, שריבוי אמיתי הוא בלי גבול, היינו, לא רק באופן ד"בכל מאדך", מאד שלך⁶⁷, אף שלגבי חבירו ה"ז במדידה והגבלה, אלא שזהו באופן של בלי גבול גם לגבי חבריו (שאר תלמידיו של אהרן), ועד שקשור עם בלי גבול (מאד) האמיתי.

ויש להוסיף ולהדגיש הקשר והשייכות דאהבת ישראל להגאולה העתידה - לא (רק) מפני שביטול הגלות הוא ע"י ביטול סיבת הגלות (שבא ע"י ההיפך דאהבת ישראל⁶⁸), שהרי בעמדנו לאחרי סיום מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, לאחרי סיום כל מ"ב המסעות ב"מדבר העמים"⁶⁹, נמצאים כבר „על ירדן ירחו"⁷⁰

(66) בבא בתרא כא, סע"א. שם כב, רע"א. וראה אה"ת ויצא ריה, ב ואילך. וש"נ.

(67) ראה תו"א מקץ לט, ד. ובכ"מ.

(68) ראה יומא ט, ב.

(69) ראה לקו"ת פרשתנו פח, ג ואילך.

(70) לג, מח.

הלימוד בפנימיות התורה, כרשב"י מארי דהוהר, כפי שמצינו⁸⁰ שר"ש בן נתנאל „פתח במעשה מרכבה כו"י⁸¹.

והטעם שרבי שמעון מדגיש „הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה", אף שלכאורה הי' צריך להדגיש הזהירות בלימוד התורה באופן ד"תורתו אומנתו"⁸² - כי, הנהגה ד"תורתו אומנתו" באופן שאין מפסיקין לק"ש ותפלה⁸³ היא הנהגה מיוחדת ששייכת ליחידי סגולה בלבד (גם בין אלו ש"תורתם אומנתם"), ולכן צריך ר"ש להזהיר את תלמידיו וכל בני" שיהיו זהירים בק"ש ובתפלה (כמשנ"ת בארוכה במק"א⁸⁴).

ויש לבאר דיוק הלשון „הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה", „זהיר" דייקא, מלשון זוהר ואור, כמו „זהר הרקיע"⁸⁵ - שאף שעיקר ענין הזוהר והאור נעשה ע"י לימוד התורה, „תורה אור"⁸⁶ (ובפרט כשהלימוד הוא באופן דתורתו אומנתו, שכל מציאותו היא „תורה אור"), מ"מ, משתדל ר"ש בטובתם של אלה שעדיין לא הגיעו להדרגה ד"תורתו אומנתו", שגם אצלם יהי' ענין הזוהר והאור ע"י ק"ש ותפלה (ועד שסו"ס יגיעו גם להוזהר ואור

(דרגתו של משיח ד"מורה ודאין"⁸⁷), על סף הגאולה, בודאי שכבר נתתקנה סיבת הגלות, ולכן, ההדגשה דאהבת ישראל היא - בתור טעימה ועד להתחלה דהגאולה האמיתית והשלימה הקשורה עם נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות, שמודגשת באחדותם של ישראל, מצד בחי' היחידה (דרגה החמישית) שבכל ישראל בשווה, שהיא ניצוץ מנשמתו של משיח⁸⁸, יחידה הכללית⁸⁹.

ועפ"ז יש להוסיף גם בהפירוש „ומקרבן לתורה" - שהכוונה היא להקירוב ללימוד התורה דגאולה העתידה, „תורה חדשה מאתי תצא"⁹⁰.

יד. ויש לקשר זה עם מאמר המשנה במסכת אבות בפרק דשבת זה - „רבי⁹¹ שמעון אומר הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה":

רבי שמעון דמשנתנו הוא רבי שמעון בן נתנאל שנמנה לפני⁹² בין חמשת התלמידים של רבי יוחנן בן זכאי, ובהמשך לזה באים מאמריהם, „הם אמרו שלשה דברים וכו"⁹³, ונקרא כאן „רבי שמעון" סתם - לרמוז על שייכותו לרשב"י, שסתם ר"ש הוא רשב"י⁹⁴, ש"תורתו אומנתו"⁹⁵, כולל ובמיוחד

(71) סנהדרין צג, ב. וראה לקו"ת פרשתנו פט, ב.

(72) כידוע שהפסוק „דרך כוכב מיעקב" שקאי על מלך המשיח, קאי גם על כאו"א מישראל שנמשל לכוכב, כיון שבכאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משיח (ראה לקו"ש ח"ב ע' 599. וש"נ).

(73) רמ"ז לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד.

(74) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(75) פ"ב מ"ג.

(76) משנה ט.

(77) משנה י"ד.

(78) פרש"י שבועות ב, ב (ד"ה משמו). הקדמת הרמב"ם לפיה"מ (פרק הששי). ועוד.

(79) שבת יא, א.

(80) חגיגה יד, ב. ירושלמי שם (פ"ב ה"א).

(81) ראה בארוכה לקו"ש ח"ז ע' 356 ואילך.

(82) ואף שגם ק"ש הוא בכלל לימוד התורה (כדברי רשב"י „זה שינון וזה שינון" (ירושלמי ברכות ושבת פ"א סה"ב), הרי, נוסף לכך שהכוונה כאן לק"ש כפי שהיא חלק מתפלה, גם לימוד התורה שבק"ש אינו בגדר אופן הלימוד ד"תורתו אומנתו", אלא בגדר הלימוד דפרק אחד שחרית וערבית (כדברי רשב"י (מנחות צט, ב) „אפילו לא קרא אדם אלא קריית שמע שחרית וערבית קיים לא ימוש").

(83) ירושלמי שם.

(84) לקו"ש שם.

(85) דניאל יב, ג.

(86) משלי ו, כג.